

DOMAČI GLASOVI

Štev. 28.
Celovec, 28. VIII.
1945.

NAČRTNA OFENZIVA KOMUNISTOV

Poročali smo že, da so prišli na Koroško Titovi agenti, ki naj bi begunce pregovorili, da bi se vrnili v Titovino. Njihovo delovanje je že močno čutiti. Tako so v Spittalu, kot smo že poročali, po svojem zastopniku v taborišču pregovorili nekaj beguncev, da so se vrnili v Titovino. Kakega sprejema so bili ti "skesanji" deležni, smo tudi že pisali. Toda ti agenti ne delajo samo podtalno po svojih skrivnih zastopnikih, marveč so se drznili tudi javno pokazati in naše ljudi nagovarjati k vrnitvi. Zdi se, da so po načrtu nalašč izbrali našo najmanjšo skupino, ki je poleg tega še najbolj oddaljena od drugih: Judenburg. Če bi jim bilo tu uspelo, bi se upali še drugam k večjim skupinam. Toda v Judenburgu so klavrno pogoreli. Naši ljudje so jih spraševali kaj je z domobranci. Odgovarjali so, da ni tako kot se govori, da je to samo propaganda proti njim itd. Pa se je oglasil nekdo, ki je rekel: "Kaj boste lagali! Saj sem bil sam zraven in vem, kako ste jih streljali in klali". In agenti so morali osramočeni umolkneti. Na koncu so šerekli: "Torej, kdor gre nazaj, naj ostane v dvorani, drugi naj se pa odstranijo." Da bi videli, kako so jo naši ljudje ubrali ne samo skozi vrata, marveč tudi skozi okna in tako Titovcem dovolj zgovorno dokazali, koliko verjamejo njihovim lažnjivim vabam. Če pa vsega tega še niso znali razumeti, so mogli na svojem avtomobilu videti in uvideti, da je nesmiselno in nevarno hoditi po begunskih taboriščih in nagovarjati begunce k vrnitvi v Titovino.

Pa niso samo slovenski komunisti načrtno začeli nagovarjati naše ljudi za vrnitev, tudi svoje nemške "tovariše" so pridobili za to delo. Tako nam poročajo iz Liensa, da so imeli tam komunisti prejšnjo nedeljo zborovanje - bilo jih je baje okrog 200 - na katerem so zahtevali, naj bi oblast begunce vrnila domov, ker preveč obremenjujejo prehrano dežele. Ugotovili so, da dobivajo begunci v lienskem taborišču mnogo boljše hrano kot domačini, med ljudi so vrgli krilatico: "Inozemci dobivajo nad 11 kg kruha na mesec, mi pa le 3 kg!" Ta krilatica gre sedaj od ust do ust po vseh tirolskih dolinah - stara pesem: Zanesti med ljudi nezadovoljstvo; pa bodo polagoma sprejemljivi za komunistične ideje. Hkrati pa bi radi naše ljudi katere je dobro tirolsko ljudstvo gostoljubno sprejelo in jim, če le more, rado kaj da ali prodaja pri domačinih zasovražili.

Prav je, da to dvojno igro komunistov vsi begunci prav dobro poznamo: slovenski komunistični agenti nas laskavo vabijo, nemški "tovariši" pa podijo ter ljudstvo in oblast hujskajo proti nam. Če smo na to opozorjeni, ne bo nihče njihovim lažem nasedal.

Vsa ta borba za nas, pa je najvidnejši dokaz, kako naše begunstvo njihovem ugledu škoduje in Titu polagoma daje stolček.

MILAN GROL JE ODPSTOPILO...

Svet vedno bolj spoznava Titovo "demokracijo". Saj skoraj ni večera, da se ne bi slišali v londonskem radiu ostri glasovi proti njemu. Vedno bolj prihajajo v svet sporočila o resničnem stanju v Titovini. Zlasti zgovorno postavlja na laž Titovo "demokracijo" odstopnik. Grola, ki je v anglo-ameriškem svetu dvignil veliko prahu.

Kako komuniste ta Grolov korak, s katerim je Tita in njegovo kličko pred svetom razgalil, boli, dokazuje članek Milovana Djilasa v belgrajski "Borbi", v katerem stoji med drugim tudi sledeče:

"Prav nič ni slučajno, če so se razni reakcionarji v domovini in v inozemstvu začutili nadete z našimi novimi zakoni: o volilnih imenikih, o ustavodajni skupščini, o tisku, o združevanju itd. - Ljudje, kakor Milan Grol, ki so doplnili svojo politično vzgojo v

inozemstvu, v emigraciji, kot člani emigrantskih vlad ali kot vidne figure vsega tistega emigrantskega brloga spletk, izdaje, špijonaže, zločinov, karičizma in korupcije, vsi ti so zgubili ob teh zakonih nado, da bodo lahko "vlili vodo v Titovo vino", da bodo lahko nagnali vodstvo osvobodilnega gibanja, da krene s poti, po kateri je povedlo ljudstvo in na katero ga je ljudstvo postavilo. Zato ni prav nič slučajno, da je prav v zvezi s temi deloni, s pripravami naših narodov, da z gumijastimi kroglicami potrdijo in dovršijo veliko stvar svobode, katero so začeli 1941. leta, pričel nov načrtno pripravljen pohod tujega tiska in vse domače reakcije! V pomanjkanju močnejšega in večjega bi majhni konfuzni politikant Milan Grol, konservativni intelektualalec, po rodu Nemeč, po kulturi Francoz, po politiki veliko Srb, frazer o demokraciji, ki nikdar doumel in nitj imel moči doumeti vse veličine dogajanja v naših narodih, ki je cel vek preživel v jalovih izigravanjih moral postati zastavonoša tega pohoda, ali pa da vsaj po naprej zaključenem načrtu, če voda ne razredči vina in če celo ne bo vlita v vino, odpre serijo teh pohodov, ki bi onemogočili, da se izvrši veliko delo narodov Jugoslavije, da se kompromitira v inozemstvu boj, katerega so vodili narodi Jugoslavije in v katerem so dali tisoče življenj in neprecenljiva materialna bogastva. Večinoma na osnovi popolnoma lažnih vesti so mnogi tuji listi, med njimi tudi pariški "Populaire", kot na pritisk gumba zajeceljali proti današnji Jugoslaviji. Razni JNS -ovski in JRZ-ovski kortezi po palankah Srbije in so se spremenili preko noči v "demokrate" Milana Grola in se proglasili za srbski narod. Grol, ko ni mogel doseči nič večjega v vladi, je odšel v "opozicijo". Toda njegova lastna moč je premajhna in v novi Jugoslaviji je za uspeh premalo, če imaš pomoč od zunaj. Kljub nameravani zmedbi tudi v tem slučaju niso mogli napraviti iz miške leva, marveč so postali odnosi jasnejši, bolj določni in bolj začrtani. Milan Grol, ki je bil v vladi tuje telo kot bruno v očesu, je dosegel z odhodom z vlade samo to: njegovi nameni (v kolikor so njegovi, čeravno niso samo njegovi) so postali jasnejši.

Čemu ta novi pohod, ki ga je navidez začel "tragični" Milan Grol, v resnici pa so ga začeli, kar se najbolj vidi iz inozemskega tiska pravzaprav drugi?

ZAPLEMBA NA ZAPLEMBO.

Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani, katerega so tvorili: preds.:kapetan Švigelj Lado, prised.:major Vanič Ivan, major Trbovič Dušan, kapetan Trček Anton in vodnik Pogačnik Rajko, so bili obsojeni funkcionarji ljubljanske Kreditne banke. Obtoženi so bili sodelovanja z okupatorji.

Sodba: Dr. ing. Krofta Miloš, 8 let prisil. dela z odvzemom svobode; dr. Kalan Boris, 7 let prisil. dela z odvz. sv.; Schwinger Rihard, 6 let prisil. dela; Krofta Januš, 6 let; Rösman Josip, 5 let; ing. Drčer Oskar, dr. Bole Iv., dr. Kobal Al., 4 leta prisil. del. z odvz. svobode. Dr. Ernest Rekar 3 leta, dr. Pavlin Ciril, 2 leti - vsi zgornji so obsojeni na zaplembo celotne imovine in izgubo državljskih pravic. Imovino so zaplenili tudi sledečim: Guzelju Milanu, Hmeljaku Francu in dr. Pogačniku Fridu, ter Ivanki Vodnik in Jenkotu Avgustu. Samo del imovine in to deležev s katerim so udeleženi v trgovskih industrijskih in denarnih zavodih je bil zaplenjen: Jelačinu Ivanu, Naglasu Viktorju, Sovanu Leonu, st. in ml.; ing. Knezu Tomu. Pri teh je namreč sodišče upoštevalo olajšilno okolnost, da so znatno podpirali OK. Zaplenjena je bila tudi imovina ljubljanske Kreditne banke, Združenih papirnic, Papirosov, in tov. Motvoza v Grosuplju v korist države.

TUDI LJUDSKA POSOJILNICA PRED SODIŠČEM.

Tudi Ljudsko posojilnico v Ljubljani so prav za njeno petdeset letnico - ustanovljena je bila 1895.l. - posadili na partizansko zatožno klop z edinim namenom: polastiti se njenega premoženja. O izidu razprave še nimamo poročil, vemo le, da ji očitajo tisti šablonski "sodelovanje z okupatorjem" in da se najbolj zaganjajo v msgr. M. Škrbca,

"ustanovitelja bele garde in velikega terorista," kot ga imenujejo.

Posojilnico dolžijo, da je nakazovala velike vsote škofijski dobrodelni pisarni, "denarni centrali bele garde," kot pravijo.

INOZEMSKI NOVINARJI NA OBISKU V ŽUŽENBERKU.

Pod gornjim naslovom prinaša Ljudska pravica z dne 22. t.m. daljše poročilo o obisku inozemskih časnikarjev na Dolenjskem. Naj navedemo par citatov:

Na vprašanje g. Dawiesa, kaj pričakujejo ljudje od nove oblasti, so se dvignili klici iz množice: "Hočemo, da se združi Trst s Primorsko in Koroška s Slovenijo." In še so klicali: "Primorska in Koroška si želita k Jugoslaviji."

Toda g. Dawies se je obrnil do mlade deklice in še enkrat ponovil vprašanje in sicer v tem smislu, kaj ona osebno pričakuje od nove ljudske oblasti. Tovarišica Pepca Jeršetova je ravnokar prišla iz Gorice in hotela bi v prvi vrsti povedati to, kar je tam videla in o čemer si želi, da bi vedel ves svet:

"Zakaj zavezniki dopuščajo, da se v Gorici vračajo na važna mesta preoblečeni fašisti, ki jih ljudstvo pozna kot zločince in sovražnike demokratičnih primorskih ljudskih množic."

Se na kmeta Kelsina se je obrnil g. Dawies z istim vprašanjem.

"No sedaj mislim, da bom lahko dobil več zemlje, kot sem si jo mogel kupiti z denarjem, ki sem ga prinesel iz Amerike. Želel bi si je kakih 5 ha, no, tudi 10. Samo toliko bi je hotel imeti, da bi lahko preživel svojo družino."

"Toda ali mislite, da je tu zemlje dovolj, da bi jo lahko vsak kmet dobil 10 ha," je vprašal g. Dawies.

"Zemlje je dovolj, so mu od vseh strani klicali, "So tu na Dolenjskem ogromna posestva grofa Auersperga, ki je med okupacijo pobegnil v Italijo in si tam pridobil italijansko državljanstvo. So tu velika posestva samostana v Stični, ki bi se morala razdeliti in to je najboljša zemlja."

Sovjetski novinar major Kudrijašev se je na koncu obrnil še z enim vprašanjem na zbrane tržane: "Kdo od vas bi želel, da se kralj Peter vrne?"

"Dol s kraljem, nočemo ga! Hočemo Tita!"

Množica se je kar dvignila in prodrli so še močnejši klici, ki so zahtevali:

"Naj pride kralj in z njim škof Rožman, da jih bo tu ljudstvo sodilo. Dajte jih nam in dajte nam vse one Rupnikove izdajalce, ki so tu vršili zločine in se sedaj skrivajo po Koroškem in Italiji. Tu na mestu jih hočemo soditi!"

Eden novinarjev je želel staviti še eno vprašanje: "Koliko ljudi hodi tu v cerkev?" Mnogo rok se je dvignilo."

Tako piše Ljudska pravica. Vprašanje pa je, če so to ljudje res govorili, če pa so, so jih partizani nalašč naročili.

WESTEN OBSOJEN NA SMRT. 23. t.m. je izredno voj. sodišče v Ljubljani obsodilo na smrt z ustrelitvijo in zaplembo celotnega premoženja Westen Avgusta, Westen Adolfa in Pfeiffer Josefa; ing. Maks Adolf Westen pa je obsojen na 15 let odvzema svobode, na izgubo jugosl. državljanstva in zaplembo celotne imovine.

LJUBLJANSKI MESARJI OBSOJENI. Pred sodiščem za zločine in prestopke proti slov. narodni časti so bili 17. avg. obsojeni Javornik Ivan in Javornik Josip, vsak na 1 leto izgube narodne časti, poleg

tega še Ivan na 50.000.-- Josip pa na 10.000.-- din denarne kazni; pri čemer je sodišče za Ivana upoštevalo olajševalno okolnost, da je res podpiral OF; Krušič Ivan na dve leti izgube narodne časti in na 50.000.-- din denarne kazni; Musar Josip, na šest let izgube narodne časti in na 60.000.-- din denarne kazni; Osenar Janez, na tri leta izgube narodne časti in na 80.000.-- din denarne kazni; Rožman Martin in Rožman Jože na eno leto izgube narodne časti in na 20.000.-- din

kazni in Skufca Alojz, na eno leto izgube časti in 10.000 din. Pobegli organizator plave garde večjega formata URBAS Miroslav je bil obsojen na najvišjo kazen, ki jo določa zakon o sodiščih slov. nar. časti, namreč na 10 letno izgubo narodne časti in na zaplembo vsega premoženja. Popolnoma oproščena sta bila Marinko Josip in Žan Ivo.

TOČA V NOVOMESKEM OKRAJU.

Strahovito neurje je v ponedeljek opoldne prizadelo velik del novomeškega okraja. Kmalu potem, ko je odzvonilo poldne, se je neurje privleklo nad Trško goro. Izprva je močno deževalo, kmalu pa je vmes začela padati toča, ki je bolj in bolj prevladovala in se je naposled sesula, suha in gosta da je pobelila široko pokrajino tam gori od Trebelnega v širokem pasu preko Trške gore, preko Krke v Gorjance in tja doli do Št. Jernejskega okoliša. Kakor lešniki debela toča gosta tako, da podobne že 15 let ne pomnijo, je neusmiljeno klestila več kakor četrt ure in je pred očmi zgroženih kmetovalcev in vinogradnikov cefrala in drobila letino, še prav posebno pa vinograde, proso, ajdo in koruzo. Ko se je neurje uneslo, so ljudje zgroženi pohiteli iz hiš in ko so videli razcefrane vinograde, odbito in raztrgano grozdje, obilico okleščenega sadja, zdrobljeno proso in opustošena polja ajde, ki je prej bila v najlepšem razcvetu, so mnogi na glas zajokali.

PISMO Z GORIŠKE. Čez mejo prihajajo domobranci, ki so ušli iz groba v Mozlju, kjer so jih na stotine postrelili, ali pa polili s solno kislino in jih zazidali v rove ali jame. Prihajajo tudi civilisti iz vseh krajev, celo iz Belgrada in pripovedujejo o nevzdržnih razmerah v Titovini. Volitve v Ljubljani so bile v celoti potvorjene, vsaj za Bežigradom, kjer so ljudje večinoma oddali prazne listke. Delavci in uradniki dobivajo samo akontacije, delajo pa kot popreje, izven uradnih ur pa še udarniško delo, kar jim seveda "silno ugaja". Za režim so navdušeni le še funkcionarji in mularija do 16 leta. Kdor ni bil aktivist OF, sploh ne more več živeti, večje OR-ovske glavnice že letijo iz služb, nemogoče je tudi vsak študij.

LJUBLJANO SO POVEČALI. Komunistična ljubljanska vlada je 20. t.m. inkorporirala Ljubljani biv. občine St. Vid, Ježica in Polje, nadalje Fužine, Zg. in Sp. Hrušico, biv. občino Rudnik, Lipe in Bokačice ponovno priključila Hauptmanice in Črno vas.

FRANCE BEVK je izjavil časnokarjem: "Ni niti najmanjšega dvoma, komu bo prej ali slej pripadla zmagovitorija v borbi med svetom napredka in svetom reakcije, ki sta se srečala v Trstu. Zato ima zavezniška vojska upravo na Primorskem dolžnost, da prihrani sebi in drugim materialne in duševne žrtve, ki bi jih utegnili zahtevati nadaljevanje preganjanja ljudskih oblasti, ter, da v celoti ugodi zahtevam pokrajinskega narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko in Trst.

"KLJUB NASPROTOVANJU domače in tuje reakcije bo bolgarsko ljudstvo izrazilo v nedeljo pri svobodnih volitvah svojo voljo" je napisala Lj. Pr. dne 24. t.m. v naslovu dolgega članka, v katerem ostro napada zapadna zavezništva. Pa se je komunistični tisk zopet enkrat pošteno blamiral.

TITOV ZASTOPNIK V UNRRI je glasoval proti temu, da bi tudi begunci bili deležni Unrrine pomoči. Sam je izjavil sledeče: "Tretje zasedanje UNRRE je imelo na dnevnem redu dve važni vprašanji. Razpravljalo je o vprašanju pomoči izseljenim osebam. Jugoslov. delegacija je stala na stališču, da mora UNRRE v polnem soglasju delati z zainteresiranimi vladami, o katerih državljanih se razpravlja, ne pa po svoji preudarku.

KOMUNISTI V LIENZU pobirajo podpise proti nam. Naknadno smo izvedeli, da pobirajo komunisti v Lienzu podpise na vlogo deželni vladi, v kateri zahtevajo vrnitev beguncev in protestirajo proti temu, da bi imeli begunci boljšo hrambo kot domačini.

TABORIŠČE MONIGO PRI TREVISU se je te dni preselilo v bližino Ankone.

IZ LIENZA NAM POROČAJO: Danes 27. t.m. je priredil naš pevski zbor pod vodstvom g. Miheliča Silvina svoj drugi pevski koncert, katerega so poleg taboriščnega poveljnika majorja Richardsa in drugih angleških predstavnikov obiskali tudi zastopniki drugih narodnosti v taborišču. Koncert je krasno uspel.